T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ
HUKUK BÖLÜMÜ
ESAS NO : 2017 / 612
KARAR NO : 2017 / 649
KARAR TR : 23.10.2017

ÖZET : Davalı idarenin sorumluluk sahasında kalan yolda meydana gelen kaza sonucu oluştuğu öne sürülen zararın tazmini istemiyle açılan davanın, ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerekteği hk

K A R A R

Davacı : E. Sigorta A.Ş.
Vekili : Av. Al.F.
Davalı : Gebze Belediye Başkanlığı
Vekili : Av. M.T.

O L A Y : Davacı vekili dava dilekçesinde özetle; müvekkilince sigortalanan 41 … 161 plakalı aracın, davalının sorumluluğunda bulunan yolda gereken ışıklandırma, tabela ve işaretlemenin yapılmaması sonucu kaza yaparak uğradığı 11.445,00-TL hasar bedelinin 14/06/2013 tarihinden itibaren işleyecek yasal faiziyle birlikte, davalıdan tahsiline karar verilmesi istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

GEBZE 1. ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ: 24.12.2015 gün ve E:2014/781, K:2015/1288 sayılı kararı ile "Yargı yolu kavramı, bir hukuk sisteminde, herhangi bir davanın o hukuk sistemine dâhil yargı haklarından hangisinde bakılacağını ifade eder. Uyuşmazlığın hangi yargı kolunda bakılacağı hususu, davanın genel şartlarından olup mahkemece resen dikkate alınması gerekir.

Bir kamu hizmeti görmekle yükümlü davalı idareye 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 7/a maddesinde; karayollarında mal ve can güvenliği yönünden gerekli işaretlemeleri yaparak önlemleri almak ve aldırma görevleri verilmiş bulunmaktadır. Bu görevin 2918 sayılı yasada verilmiş olması bunun ihlali nedeniyle oluşacak zarardan dolayı idarenin Özel Hukuk hükümlerine tabi olacağı sonucunu doğurmaz. Hizmet kusurundan kaynaklanan zararlar yönünden idare aleyhine tam yargı davasının idari yargı yerinde açılması gereklidir.

Ayrıca; 6100 Sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 331/2 maddesinde; "Görevsizlik, yetkisizlik veya gönderme kararından sonra davaya bir başka mahkemede devam edilmesi hâlinde, yargılama giderlerine o mahkeme hükmeder. Görevsizlik, yetkisizlik veya gönderme kararından sonra davaya bir başka mahkemede devam edilmemiş ise talep üzerine davanın açıldığı mahkeme dosya üzerinden bu durumu tespit ile davacıyı yargılama giderlerini ödemeye mahkûm eder." biçiminde düzenleme yapılmıştır.

Yukarıdaki yasal düzenleme hiç kuşkusuz adli yargı yerinde görülecek davalarda ve adli mahkemeler arasındaki görevsizlik kararlarında uygulanmalıdır. Açıklanan maddede "davaya bir başka mahkemede devam edilmesi" hali düzenlenmiştir. Oysa yargı yolu bakımından görevsizlik kararlarında, davaya başka bir mahkemede devam edilmesi söz konusu olmayıp, kendine has usul kuralları bulunan farklı yargı yerinde yeniden açılan bir dava söz konusudur ve bu dava adli yargı yerindeki davanın devamı niteliğinde değildir.

Meydana gelen kazada, yolda gerekli ışıklandırma, tabela ve işaretleme yapılmadığı, gerekli önlemlerin alınmadığı açıklanarak davalı idarenin kusuru ve sorumluluğu bulunduğu iddiasıyla açılan davaya bakmak görevi İdari Yargı'ya ait olduğundan…" şeklindeki gerekçesi ile dava şartı noksanlığı nedeniyle Davanın Usulden Reddine karar vermiş, temyiz edilen kararın Yargıtay 17 hukuk Dairesinin 22.06.2016 tarih ve 2016/9271 E. 2016/7627 K. sayılı ilamıyla onanarak kesinleştiği anlaşılmıştır.

Davacı vekili, bu kez aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

KOCAELİ 1. İDARE MAHKEMESİ: 08.05.2017 gün ve E:2016/1080, K:2017/844 sayılı kararı ile 2577 sayılı Yasanın 14. maddesinin 3. fikrasında, dilekçelerin, idare mahkemelerinde mahkeme başkanı veya görevlendireceği bir üye tarafından görev yönüyle inceleneceği belirtilmiş; Kanunun 15/1-a maddesinde de, 3/a bendine göre adli ve askeri yargının görevli olduğu konularda açılan davaların reddine karar verileceği hükme bağlanmıştır.

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunun 10. maddesinde Belediyelerin görev ve sorumlulukları şu şekilde sıralanmıştır;

"1.Yapım ve bakımından sorumlu olduğu yolları trafik düzeni ve güvenliğini sağlayacak durumda bulundurmak,

2.Gerekli görülen kavşaklara ve yerlere trafik ışıklı işaretleri, işaret levhaları koymak ve yer işaretlemeleri yapmak,

3.Karayolu yapısında ve üzerinde yapılacak çalışmalarda gerekli tedbirleri almak, aldırmak ve denetlemek,

4.Karayolunda trafik için tehlike teşkil eden engelleri gece veya gündüze göre kolayca görülebilecek şekilde işaretlemek veya ortadan kaldırmak,

5.Yol yapısı veya işaretleme yetersizliği yüzünden trafik kazalarının vuku bulduğu yerlerde, yetkililerce teklif edilen tedbirleri almak,

6.Çocuklar için trafik eğitim tesisleri yapmak veya yapılmasını sağlamak,

7. Bu Kanun ve bu Kanuna göre çıkarılan yönetmeliklerle verilen diğer görevleri ' yapmak

Aynı Kanunun 110. maddesinde; "işleteni veya sahibi Devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği zararlara ilişkin olanları dâhil, bu Kanundan doğan sorumluluk davaları, adli yargıda görülür. Zarar görenin kamu görevlisi olması, bu fıkra hükmünün uygulanmasını önlemez. Herhangi geçitte meydana gelen tren-trafik kazalarında da bu Kanun hükümleri uygulanır. Motorlu araç kazalarından dolayı hukuki sorumluluğa ilişkin davalar, sigortacının merkez veya şubesinin veya sigorta sözleşmesini yapan acentenin bulunduğu yer mahkemelerinden birinde açılabileceği gibi kazanın vuku bulduğu yer mahkemesinde de açılabilir." hükmü bulunmaktadır.

Dava dilekçesi ve eklerinin incelenmesinden; Elvan TAŞDEMİR idaresindeki İsmail Özcan Şen'e ait 41 TF 161 plakalı aracın 15.04.2013 tarihinde Kocaeli İli Gebze İlçesi Beşevler mevkiinde seyir halinde iken orta refüje çarpması neticesinde meydana gelen 11.445,00 TL hasar bedelinin ödeme tarihi olan 14.06.2013 tarihinden itibaren işleyecek yasal faizi ile birlikte tahsili istemiyle bakılan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Dava konusu uyuşmazlığın 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunundan doğan sorumluluk davası olduğu, anılan Kanunun 110. maddesi uyarınca davanın görüm ve çözümünde adli yargı mercilerinin görevli olduğu tespit edilmiştir

Bu durumda, yukarıda yer verilen açık Yasa hükmü uyarınca, davaya ilişkin uyuşmazlığın çözümünün adli yargının görevine girdiği ve davanın görev yönünden reddi gerektiği sonucuna varılmıştır.

Nitekim benzer uyuşmazlıklara ilişkin olarak, Uyuşmazlık Mahkemesince verilen 11.11.2013 tarih ve E:2013/1314, K:2013/1571 sayılı ve 01.04.2014 tarih ve E:2014/40, K2014/317 sayılı kararlar da bu doğrultudadır.

Açıklanan nedenlerle davanın 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Yasasının 15/1-a. maddesi hükmü uyarınca görev yönünden reddine" karar vermiş, taraflarca istinaf talebinde bulunulmayan kararın 15/06/2017 tarihi itibarıyla kesinleştirildiği belirlenmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE :

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Nuri NECİPOĞLU'nun Başkanlığında, Üyeler: Ali ÇOLAK, Ahmet Tevfik ERGİNBAY, Suna TÜRE, Alaittin Ali ÖĞÜŞ, Süleyman Hilmi AYDIN ve Birgül KURT'un katılımlarıyla yapılan 23.10.2017 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME: Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; adli ve idari yargı yerleri arasında 2247 sayılı Yasa'nın 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, adli ve idari yargı dosyalarının 15. maddede belirtilen yönteme uygun olarak davacı vekilinin istemi üzerine son görevsizlik kararını veren mahkemece Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin işlemlerde herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hâkim Engin SELİMOĞLU'nun, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ'nin davada adli yargının, Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, davalı idarenin sorumluluk sahasında kalan yolda meydana gelen kaza nedeniyle oluştuğu öne sürülen zararın davalı Belediyeden rücuan tazmin edilmesi istemiyle açılmıştır.

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 1. maddesinde, Kanunun amacının karayollarında can ve mal güvenliği yönünden trafik düzenini sağlayacak ve trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri belirlemek olduğu; "Kapsam" başlıklı 2. maddesinde, bu Kanunun trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri bunların uygulamasını ve denetlenmesini ilgili kuruluşları ve bunların görev, yetki ve sorumluluk, çalışma usulleri ile diğer hükümleri kapsadığı ve bu Kanunun karayollarında uygulanacağı; 10. maddesinde, yapım ve bakımdan sorumlu olduğu yolları trafik düzeni ve güvenliğini sağlayacak durumda bulundurmanın, gerekli görülen kavşaklara ve yerlere trafik ışıklı işaretleri, işaret levhaları koymak ve yer işaretlemeleri yapmanın Belediye Trafik birimlerinin görev ve yetkileri arasında olduğu belirtilmiştir.

Öte yandan 2918 sayılı Yasanın 19.01.2011 günlü Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 6099 sayılı Yasanın 14. maddesiyle değişik 110. maddesinde "İşleteni veya sahibi Devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği zararlara ilişkin olanları dâhil, bu Kanundan doğan sorumluluk davaları, adli yargıda görülür. Zarar görenin kamu görevlisi olması, bu fıkra hükmünün uygulanmasını önlemez. Herhangi geçitte meydana gelen tren-trafik kazalarında da bu Kanun hükümleri uygulanır.

Motorlu araç kazalarından dolayı hukuki sorumluluğa ilişkin davalar, sigortacının merkez veya şubesinin veya sigorta sözleşmesini yapan acentenin bulunduğu yer mahkemelerinden birinde açılabileceği gibi kazanın vuku bulduğu yer mahkemesinde de açılabilir"; Geçici 21. maddesinde de "Bu Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fıkrasının göreve ilişkin hükmü, yürürlüğe girdiği tarihten önce idari yargıda ve Askeri Yüksek İdare Mahkemesinde açılmış bulunan davalara uygulanmaz" denilmiştir.

Dosyanın incelenmesinden, seyir halindeyken orta refüje çarparak kaza yapan araçta meydana gelen zararın davacı şirket tarafından sigortalıya ödendiği, ödeme miktarının kusurlu idareden rücuan tazmini talebiyle davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

2918 sayılı Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fıkrasının iptali istemiyle Bursa 3.Asliye Hukuk Mahkemesi ve Batman 2.Asliye Hukuk Mahkemesince yapılan itiraz başvuruları üzerine konuyu inceleyen Anayasa Mahkemesi, şu gerekçesi ile anılan kuralı Anayasaya aykırı görmemiş ve iptal istemini oy birliğiyle reddetmiştir: "… Anayasa Mahkemesi'nin daha önceki kimi kararlarında da belirtildiği üzere, tarihsel gelişime paralel olarak Anayasa'da adli ve idari yargı ayırımına gidilmemiş ve idari uyuşmazlıkların çözümünde idare ve vergi mahkemeleriyle Danıştay yetkili kılınmıştır. Bu nedenle, genel olarak idare hukuku alanına giren konularda idari yargı, özel hukuk alanına giren konularda adli yargı görevli olacaktır. Bu durumda, idari yargının görev alanına giren bir uyuşmazlığın çözümünde adli yargının görevlendirilmesi konusunda kanun koyucunun mutlak bir takdir yetkisinin bulunduğunu söylemek olanaklı değildir. Ancak, idari yargının denetimine bağlı olması gereken idari bir uyuşmazlığın çözümü, haklı neden ve kamu yararının bulunması halinde kanun koyucu tarafından adli yargıya bırakılabilir. İtiraz konusu kural, trafik kazasında zarar görenin

asker kişi ya da memur olmasına, aracın askeri hizmete ilişkin olmasına veya olayın hemzemin geçitte meydana gelmesi durumlarına göre farklı yargı kollarında görülmekte olan 2918 sayılı Kanun'dan kaynaklanan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görüleceğini öngörmektedir. İtiraz konusu düzenlemenin gerekçesinde de ifade edildiği gibi, askeri idari yargı, idari yargı veya adli yargı kolları arasında uygulamada var olan yargı yolu belirsizliği giderilerek söz konusu davalarla ilgili olarak yeknesak bir usul belirlenmektedir. Aynı tür davaların aynı yargı yolunda çözümlenmesi sağlanarak davaların görülmesi ve çözümlenmesinin hızlandırıldığı, bu suretle kısa sürede sonuç alınmasının olanaklı kılındığı ve bunun söz konusu davaların adli yargıda görüleceği yolunda getirilen düzenlemenin kamu yararına yönelik olduğu anlaşılmaktadır. Öte yandan, 2918 sayılı Kanun'da tanımlanan Karayolu şeridi üzerindeki araç trafiğinden kaynaklanan sorumlulukların, özel hukuk alanına girdiği konusunda bir tartışma bulunmamaktadır. İdare tarafından kamu gücünden kaynaklanan bir yetkinin kullanılması söz konusu olmadığı gibi, aynı karayolu üzerinde aynı seyir çizgisinde hareket eden, bu nedenle aynı tür risk üreten araçlar arasında özel-kamu ayırımı yapılmasını gerektiren bir neden de yoktur. Açıklanan nedenlerle, itiraz konusu kural Anayasa'nın 2.,125. ve 155. maddelerine aykırı değildir. İtirazın reddi gerekir…" (Any. Mah.nin 26.12.2013 tarih ve E.2013/68, K.2013/165 sayılı kararı; R.G. 27.3.2014, Sayı: 28954, s.136-147.)

Anayasa'nın 158 inci maddesinin son fıkrasında " Diğer mahkemelerle, Anayasa Mahkemesi arasındaki görev uyuşmazlıklarında, Anayasa Mahkemesi'nin kararı esas alınır." denilmektedir. Anayasa Mahkemesi'nin yukarıda gerekçesine yer verilen kararı, yasa koyucunun idari yargının görevine giren bir konuyu adli yargının görevine verebileceğine, dolayısıyla 2918 sayılı Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fıkrası ile öngörülen, bu Kanun'dan doğan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görülmesi düzenlemesinin Anayasa'ya aykırı bulunmadığına dair olup, esas itibariyle görev konusunda verilmiş bir karardır ve Anayasa'nın 158 inci maddesi uyarınca, başta Mahkememiz olmak üzere diğer yargı organları bakımından da uyulması zorunlu bir karar mesabesindedir.

Bu durumda, 2918 sayılı Yasanın 19.1.2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi ile Anayasa Mahkemesi'nin işaret edilen kararı gözetildiğinde, bahsi geçen Kanun maddesinin karayollarında, can ve mal güvenliği yönünden trafik düzeninin sağlanarak trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri kapsadığı ve Kanunun, trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kuruluşları ve bunların görev yetki ve sorumlulukları ile çalışma usullerini kapsadığı, dolayısıyla oluşan trafik kazası nedeniyle açılacak sorumluluk davalarının görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu; meydana gelen zararın tazmini istemiyle açılan bu davanın da adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle davanın görüm ve çözümü adli yargı yerinin görevine girdiğinden, Gebze 1. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 24.12.2015 gün ve E:2014/781, K:2015/1288 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

S O N U Ç :Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Gebze 1. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 24.12.2015 gün ve E:2014/781, K:2015/1288 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 23.10.2017 gününde, Üye Süleyman Hilmi AYDIN'ın KARŞI OYU ve OY ÇOKLUĞU İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Nuri	Ali	Ahmet Tevfik	Suna
NECİPOĞLU	ÇOLAK	ERGİNBAY	TÜRE

Üye	Üye	Üye
Alaittin Ali	Süleyman Hilmi	Birgül
ÖĞÜŞ	AYDIN	KURT

KARŞI OY

03.11.2015 tarih ve 29521 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Uyuşmazlık Mahkemesi'nin 28.09.2015 gün ve E:2015/670, K:2015/671 sayılı kararında belirtilmiş olan düşünce doğrultusunda sayın çoğunluğun görüşüne katılamıyorum. 23.10.2017

Üye
Süleyman Hilmi AYDIN